Algemene Beschouwingen Kadernota 2024-2027 - GroenLinks Partij van de Arbeid

Als samenleving staan we, wederom, voor grote uitdagingen: woningnood, problemen in de jeugdzorg, oorlog in Oekraine, energiecrisis, zichtbare effecten van de klimaatverandering, inflatie, arbeidsmarktkrapte en voor steeds meer mensen een aanzienlijk grotere opgave om rond te komen. Zaken waar we ook in de kadernota de effecten van zien.
Ten aanzien van de gemeentefinanciën vindt GroenLinks Partij van de Arbeid het belangrijk dat de jaarrekening in balans is, dat er voldoende reserves zijn, we kunnen sparen voor grote projecten en dat we tegelijkertijd niet onnodig geld oppotten. Dat de meerjarenbegroting op de iets langere termijn nog tekorten laat zien, vinden wij acceptabel en een uitdaging om dat t.z.t om te buigen.
Jarenlang hebben we het indexcijfer kunstmatig lager gehouden dan het landelijke cijfer. Dat is geen houdbare situatie, zeker gezien de opgaves waar we als gemeenschap voor staan. Per programma lichten wij de aandachtspunten toe die voor ons (extra) nadruk of aandacht verdienen.

Eigentijds bestuur en dienstverlening op maat
In algemene zin stellen we vast dat er weinig ambitie ligt in de geformuleerde doelen, bijvoorbeeld als het gaat om inwonerstevredenheid, maar ook dat acties vaak algemeen zijn of in het geheel niet geformuleerd, zoals rondom de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Als het gaat om dienstverlening op maat, geldt dit eveneens: 'We verwelkomen inwoners en helpen hen verder', maar we hebben totaal geen zicht op hoe dit – zonder schotten - wordt aangepakt en belangrijker: wat het resultaat is van de genoemde verwelkoming. Wij zouden graag zien dat dit in kaart wordt gebracht. Kan de portefeuillehouder zorgen dat de effecten van de acties vanaf de start van een vraag van de inwoner of ondernemer, worden gemeten? Op die manier kunnen we evalueren waar het anders of beter kan.
In dat licht vinden we trouwens dat het belonen van zelfwerkzaamheid met vlotte dienstverlening, raar: de dienstverlening zou altijd zo vlot en snel mogelijk moeten gaan. Dit ongeacht iemands vermogen om de juiste paden (zelf) te bewandelen binnen de gemeente. Verder zouden we graag zien dat er meer stappen worden gezet richting optimale jongerenparticipatie. Dit vraagt niet alleen de intentie, maar ook concreet een investering.

Sociaal Etten-Leur
Hierover willen we twee zaken uitlichten: de ontwikkelingen in de jeugdzorg en hoe we als gemeente omgaan met mensen in de bijstand.
Het piept en kraakt in de jeugdzorg en we maken ons daar, ondanks het onlangs bereikte landelijke principeakkoord, grote zorgen over. De aanpassing van de Jeugdwet, die o.a. inzicht moet brengen in wie waarvoor in aanmerking komt, is nodig. In het verlengde hiervan wordt gemeentelijk voorgesteld om een procesmanager jeugd aan te nemen. Hoewel we de noodzaak van voorgenoemd doel onderschrijven, maken we ons zorgen over de taakomschrijving van deze nieuwe procesmanager. GroenLinks Partij van de Arbeid zou graag zien dat er maximaal wordt ingezet op preventie en oplossingen in het voorliggende veld, anders dan een 'poortwachter' te gaan aanstellen die de instroom controleert. Hoe denken de andere partijen hierover? En kan de wethouder toezeggen dat dit zal gebeuren?
Ten tweede vragen we aandacht voor mensen in de bijstand in Etten-Leur. In deze economisch zware tijden waarin de voedselbank uit zijn voegen barst, is het belangrijk dat we kijken naar waar er ruimte zit om minima extra te helpen. Deze ruimte ligt bijvoorbeeld in de regeling inkomstenvrijlating. GroenLinks Partij van de Arbeid wil dat de toetsing op het criterium 'zicht op werk', om voor deze regeling in aanmerking te komen, komt te vervallen. Dit biedt mensen de kans om binnen de marges toch bij te verdienen in de bijstand en leidt niet tot extra kosten, maar juist een verlichting van de taken van het werkplein. Graag een reactie van de andere partijen en de wethouder hierop.

Ruimte voor wonen en leven & Economie en Werk
GroenLinks Partij van de Arbeid ziet dat er ontzettend hard wordt gewerkt om (betaalbare) woningbouw te realiseren. Het feit dat het project Flexwonen op de Hoge Haansberg is vertraagd, is jammer, maar hopelijk nog recht te trekken. Wel moeten we beducht zijn op de neiging in onze raad, waarbij we steeds concessies doen aan gestelde kaders, omdat anders de ontwikkelaar niet meer kan bouwen. Het is begrijpelijk, maar mag niet de norm worden. Concreet vragen we aandacht voor twee zaken:

1. Het beleidsplan elektrisch rijden, wat wordt aangekondigd. Wij roepen op om bij het opstellen van dit plan, op te nemen dat er bij (nieuwe) straat-aanleg, automatisch rekening wordt gehouden met elektrisch rijden

en de benodigde laadpalen. Deze ontwikkeling is noodzakelijk en we moeten als gemeente anticiperen op ontwikkelingen richting de toekomst. Hoe staat de wethouder hier tegenover?

2. De Nobelaer. Er wordt in de kadernota voorgesteld om de geplande bezuiniging, te schappen. Natuurlijk! We kunnen niet vragen van de Nobelaer om hét cultuurhuis van Etten-Leur te zijn en tegelijkertijd onwerkbare bezuinigingen doorvoeren. Tijdens de Raad Luistert gaf de directeur van de Nobelaer aan dat er door vraag-gestuurd te werken, meer kan worden bereikt voor de inwoners van Etten-Leur. GroenLinks Partij van de Arbeid is van mening dat we deze ontwikkeling een versnelling moeten geven en we hebben daarover een motie voorbereid.

Na het zomerreces komen GroenLinks Partij van de Arbeid en D'66 met een initiatiefvoorstel om ruimte beschikbaar te stellen in de nieuwe wijk Hoge Haansberg, voor het vestigen van een kinderboerderij met een milieu educatief centrum aldaar. Een plaats waar het IVN, het MEC, de Bijenhoudersvereniging, DuurSaam Etten-Leur en mogelijk anderen, elkaar kunnen versterken. Zodat de boodschap om te komen tot een duurzame en leefbare gemeente, beter gehoord wordt.

Duurzaam denken en doen

Er wordt € 500.000,- uitgetrokken om met de aanleg van twee duiker-elementen, het kappen van 250 bomen op industrieterrein Vosdonk te voorkomen. Dat is veel geld maar wij vinden dat een goede ontwikkeling. Bomen en groen in het algemeen zijn om diverse redenen erg belangrijk. De gemeente adviseert samen met partners, zoals DuurSaam Etten-Leur, inwoners en bedrijven om te verduurzamen, te vergroenen. Het is belangrijk dat de gemeente daarin het goede voorbeeld geeft. Het vergroenen van het centrum en gebouwen (stadhuis) moet topprioriteit krijgen. Het Groenplan is daarin een goede eerste stap.

Het in bedrijf hebben van een circulair ambachtscentrum als voorportaal van de milieustraat heeft volgens GroenLinks Partij van de Arbeid vele kansen en mogelijkheden; milieuwinst, duurzaam en sociale arbeid. De haalbaarheidsstudie is richtinggevend en volgens ons geen voorwaarde of het financieel haalbaar is.

Bij duurzame bedrijventerreinen gaan we onder andere zuinig om met de ruimte. Daar horen volgens GroenLinks Partij van de Arbeid geen grote logistieke bedrijven ('dozenschuivers') met veel verkeersbewegingen in thuis.

Groei en met name economische groei wordt vaak gezien als voorwaarde en meetwaarde van voorspoed. Dat economische groei ook effecten heeft, zoals het gebruik van meer energie, grondstoffen en arbeid. Het heeft wellicht ook gevolgen voor behoefte aan woningen en aan meer personeel, in tijden van arbeidsmarktkrapte. Maar ook leidt de behoefte aan economische groei tot meer transport, verkeersbewegingen en vervuiling. GroenLinks Partij van de Arbeid pleit dan ook niet alleen voor een circulaire economie, maar ook voor consuminderen en een betere verdeling van lusten en lasten voor onze economie: er zijn grenzen aan de groei.

Vuurwerk dan. GroenLinks Partij van de Arbeid erkent dat dit voor veel mensen een belangrijke waarde heeft en onderdeel is van onze cultuur. Toch moeten we met z'n allen ook erkennen dat vuurwerk ontzettend veel luchtverontreiniging en overlast voor mens en dier veroorzaakt. Wij zouden graag zien dat we als gemeente een centraal georganiseerde vuurwerk-/ lichtshow organiseren, als begin van een transitie naar *minder (*en wat ons betreft op termijn geheel centraal georganiseerd) vuurwerk. Hiertoe stelden we een motie op.

Ook vragen we, opnieuw, aandacht voor een plan dat zou moeten voortvloeien uit het ondertekenen van het Schone Luchtakkoord (SLA): ondertekening is mooi maar daar wordt de lucht niet schoner van. Wanneer komt er een concreet plan? Misschien kan de wethouder zelfs, ons Vuurwerk-verminderings-voorstel indienen om te co-financieren door middel van de SPUK SLA?

We agendeerden ook al eens de inzet van doneerringen rond afvalbakken, waarvoor subsidie te krijgen is. De wethouder achtte dit onnodig in het licht van de net ingezette weg van afvalcoaches. Nu intussen ook blikjes statiegeld opleveren en er al meerdere krantenberichten zijn geschreven over mensen die proberen deze blikjes uit de afvalbakken te vissen met alle gevolgen van dien, brengen we ze opnieuw ter sprake. Ze kosten niets en hebben veel voordelen. Ze hoeven dan ook het werk van de afvalcoaches niet te doorkruisen! Wil de wethouder een pilot met doneerringen opnieuw overwegen? Hoe denken de andere partijen hierover?

Tot slot nog een opmerking over het onderzoek naar en de aanpak van de blauwalg in de Westpolderplas. Kennelijk zijn alle oplossingen moeilijk en zal er pas na de zomer concreter worden verder gegaan met de resultaten van het onderzoek. Voorzitter, dit vinden wij uiterst jammer. Deze problematiek blijft maar aanslepen en door niets te doen weten we zeker dat er geen verbetering komt.

Gezinnen zijn in de zomer afhankelijk van Westpolderplas-verkoeling en -recreatie, aangezien niet iedereen het zich zomaar kan veroorloven om naar een zwembad in Breda te gaan. Graag een reactie van de portefeuillehouder hierop.

We spreken onze dank uit aan het college en de organisatie en natuurlijk de andere partijen voor de constructieve samenwerking tot dusver, waarvan we hopen dat die op dezelfde voet doorgaat.
GroenLinks Partij van de Arbeid staat voor een gezonde financiële positie, met extra impulsen of investeringen waar nodig. Voor de inwoners, het milieu en de samenleving als geheel.

Namens de gehele fractie,
Esmeé van Dravik, Hans Wierema, Rob Huijskens, Gilbert van den Andel en Djuna Maes

Wat willen we concreet veranderen/ agenderen:

Voorstel	**Kosten/ dekking**
Permanente jongerenparticipatie met een bijbehorende FTE en uitvoeringsbudget	Nader uit te werken in de komende begroting: Wij stellen voor (personeels)kosten te besparen door bijvoorbeeld een stage-opdracht te formuleren.
Onderzoek naar effecten 'verwelkoming'	-
Taakomschrijving Procesmanager jeugdzorg: niet enkel als poortwachter	-
Het loslaten van het criterium 'zicht op werk' bij het toekennen van inkomstenvrijlating in de bijstand	-
Extra ondersteunen plan Vraaggestuurd werken door de Nobelaer	Eenmalig 60.000,-. Dekking uit de reserve Cultuur
Start vuurwerktransitie d.m.v. een centraal georganiseerde vuurwerk-/ lichtshow	50.000,-. Dekking uit de post Onvoorzien en co-financieren d.m.v. de SPUK SLA
Doneerringen rond afvalbakken	-